

# ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára Egész évre . . . . . 8 kor Fél évre . . . . . 4 . Negyed évre . . . . . 2 . Egyes szám ára 20 fillér.	Feltétlen szerkesztő, lapfőigazgató és kiadó: <b>BALKÁNYI ERNŐ.</b> MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca 2. A. Hirdetések díjszabása szerint. Nyilválti petisora 40 fillér. Közérteket nem adjának vissza.
---	---	---

## Aszály és inség.

1863-ban az Isten csapása nehezített erre az országra. Nem esett eső kora tavasztól késő őszig, s az ennek nyomán támadt szárazság irítoztató pusztulást okozott. Ezek és ezek pusztultak el ehég által, a marhaállomány kipusztult, az ipar és kereskedelem megbénult s úgy látszott, mintha a pusztulás örvénye felé sodorná ezt a sokat szenvedett nemzetet a könyörtelenség végzet. Azonban túlélték az 1863-ik esztendő is, jöttek jobb évek s a nagy csapást kiheverték. De akik éltek abban az időben, úgy emlékeznek vissza erre az esztendőre, mint életüknek egyik legnagyobb megpróbáltatására.

Az 1863. réme kísért 1904-ben. Aszály, inség fenyeget, már itt kopogtat a rém az ajtókon, bennünk nincs erő, hogy meg tudjuk akadályozni a bejvetelét. Az alsó-lendvai járás még szerencsés, itt a legutóbbi esőzések sokat segítettek. A kukoricánál és sárgúnál ugyan legtöbb helyen megkésélt nálunk is az eső, de a többi vetemény szinte szemmel láthatólag fejlődik és jó termés ígér.

De vannak részei az országnak, ahol május óta nem esett eső, vagy ha esett is, nem volt annak semmi látásaja. Ezeket a vidékeket sújtja természetesen legulsúlyosabban az aszály. Itt felelte rossz eredményeket mutat fel az aratás, úgy mennyiség és minőség tekintetében. De már ha az aratás

nem is ütött be, reméltek valamit a süjtött gazdak a kukoricától, burgonyától és egyéb veteményektől meg a szőlőtől. Reméltek, mert azt hitték, hogy júniustól augusztusig talán csak lesz eső, amely fentartás és táplálja a veteményeket.

A június, július és augusztus hónapok azonban nem valottak be a reményeket, melyeket a gazdak fűztek hozzájuk. Nem esett eső. Eltekintve egy-két szerencsésabb vidéktől, bódító hőség, tikkszerű szárazság volt mindenütt az országon. Oda van a tengeri, a Burgonya, a főbbi kerfi vetemény a hőség és szárazság kirtotta.

Élett elég volna néhány órai, sűrű eső s Magyarország földjein hervadó, lankadó milliónyi értékek színt és életet kaptak volna. De nem adott a haragvó Isteniség egy negyedórát esőt sem, a forró napugár kegyetlen erővel szívja ki a föld életét erejét. A tengeri tejszerű torzokat termelt, a burgonya, alg nagyobb a diónál s az is ki van aszály, meg van pörköelve. Dinye, tők, uborka eltorzult és izetlen.

Hogy többet ne mondjunk, Európa legtermékenyebb részében, a Bácskában, inség, elebe néz a jólétez szokott kisgazda.

Ahol az aratás felg-meddig beüjtött, ott nem fogják olyannyira megérezni a pusztító nyári szárazságot. De megcsinylen természetesen itt is fogják, mert hiszen a tengeri termés s a vetemények igen súlyosan esnek a mérlegbe.

Növeli a veszedelmet a takarmányhiány.

az Ipoly folyópartjál palóc lassussággal, a hegytetőről az esti szélle le-lopakta az ezernyi fehérvirágos ga illatát és körülismította vele az asszony égő homlokát, kipirult arat.

Beérték a városba, ahol már is feltámadt az esti kora, amikor az ember leptonnyonon kénytelen közölni egy-egy ismerősnek, és a futca egyik legzsebb helyére érve, Sallayné otthon volt.

Kezet nyújtott a fiatal embernek és mikor ez átható pillanattal kutatót be a szemébe, a lelkebe — engedelmis megadással mondta:  
— Jól van . . . elmegyek!

II.

Sallay már harmadszor csinálta meg a számvetést amelyből nyilvánvaló lett, hogy tovább nem tehető a dolgot. Valami százhuszszor korona lehetett a hiány, amit három év óta szedgettek ki lassan-lassan a pontzartból, anélkül, hogy a potlására csak gondolhatott is volna. Azaz, hogy eleinte gondolt, de később már szó sem lehetett róla, mert a hiány és az örvény nőtt, egyre nőtt . . . annyira, hogy hosszú, gyötrelmes éjszakák kísérté gondolatai után úgy találta, hogy csak holtestével tudná betemetni ezt a mélyseget irt.

Megborzadva e gondolatra, valahányszor eszébe jutott, de hiába — mas módot, más megoldást nem igen tudott találni. Így tettek előtte már szamosan, akik előke kevésbé nyolt meg a léleknek oly ereje, hogy a búsért bűnhődni is merjen, és az eddigi előkelő társadalmi állás után eltérje azt, hogy embertársai, mint csintaloz gazembert bélyegezzék meg.

Kiszótt a fű a réteken, mezőkön, gulyának, ménesnek alig van hol legelnie. Most még csak hagyján, mert ha száraz, aszott is a fű, a sarju, nagykeservesen csak megeszti a marha. De mi lesz majd telen? Amit el kell tenni félire, a takarmány nem termelt meg. A gazda kedvetlen lesz eladni a marháját, melyre pedig egyelő szükséges van, mert nem bírja elartani.

Sz mindzeknek telejébe jön a drágaság. Már ma is hallatlan árak vannak. Liszt, kenyér, zöldség, vetemény és a hús ára már oly magasra szökött, hogy a háziasszonyok panaszával van tele minden város. De még hagyján ez a mostani drágaság. Ket-három hónap múlva, telen s a tavasszal előreláthatóan oly borzasztó lesz a drágaság, hogy attól kell tartanunk, hogy neucsak a szárazság által süjtött vidékeken, de a városokban is tanyát út a legborzasztóbb rém, az inség. A magyar nép legszegényebb rétegeit az Ur 1904-ik esztendejében éhínség fenyegeti.

Ez a vigasztalan perspektíva egészen határozott. Fellátározathallan jön a végzet, pontosan meg lehet állapítani, mikor következnek be az inség valamelyi faluban.

S mikor az ilyen megdöbbenőt bizonyossággal állunk szemben, el kell ré kézülnünk. Ugy a magános ember, mint a község, város, a kormány és a vasutak mindenképpen készüljenek el, hogy lehetőleg tompítsák a veszedelem éket. Előszörini e helyen mindama intézkedéseket, melyek

Megint szánolt:

— Haram meg kettő, az öt . . . meg négy az kilenc meg három, tizenkettő . . .

Majd ismét gondolataiba tévedt, hogy miképpen jutott ideig? . . . Istenem! Hat hogy jut ide az ember? Elindul a lejtőn, amikor aztán látja, hogy nem is olyan nagy dolog, nem is olyan veszedelmes, hat meg tovább . . .

Vegyesed-ményben — tekintve az okokat is — a dolog mindergy . . . de Sallay azt hiszi, hogy mégis az asszony . . .

Nem — meg köztűtök az együtterzés. Bizalmatlanok, nem értik egyet, titkolóznak s így e férfi bizony másutt keresse fel azt a melegt, ami az eleteből, a család tüzhelyéből hiányzott; az asszony pedig búzka lelek, aki nem tudott simálni, nem akart jó lenni hozzá.

Es így történt, hogy utaik elváltak, egyre jobban és jobban elágyraza és most, mikor olyan nagy szükségé volna rá, hogy valakinek elpanaszolja nagy keservet, mélyseges búkását, olyan messze vannak egymástól, hogy talán meg sem értenék már az egymás szavát. — Nincs, nincs senkinek, egyedül áll, miut a sivatag közepén a magányos fa . . .

Felkeresné ugyan a feleséget, de megalázkodás nélkül nem teheti, nem is teszi . . . Pedig . . . lehet, hogy az utolsó beszélgetésük volna . . .

Megkíséri, hogy némi erélyt sugalljon magának.  
— Eh, felele ezekkel a hívós gondolatokkal, — mondja hangosan, hogy elő szót halljon

## TÁRGA.

### Meglepetés.

I.

Az asszony szórakozottan ütegett napernyőjével egy félig nyitott orgonát, de lelke a férfi beszédével foglalkozott, a Bátor Gezaevál, a kezét sóvár pillantása vágya követte mozdulatait.  
— Neze, — fogta meg indultosan a kezeit — jöjjön delután, jöjjön estefele . . . jöjjön, amikor akar . . . de jöjjön! . . . és tegeren boldogga csokjával, öléseivel.

Nem kapott semmi választ. Sallayné most egy apró kavicsot piszkált nagy ügykezettel, de arca pirba borult, a melie indulatól pihogott.  
— Örütsétek! . . . — mormogta inkább maga elé, de a férfi meghallgatta.

— Hat mondjuk, hogy örütségek, de egyike a legszembetűnőbb örütségeknél, amire úgy vágyoa, és amire — ne tagadja — maga is vágyik . . .

Az asszony valami tagado mozdulattal intett a fejével, majd így szólott:  
— Menjünk! . . . esteledik. Lassan megindultak hazafelé.

Sallayné befelgözött Bátor Geza karjába, aki szótlanul ment mellette, okos számításal engedve az asszonynak időt arra, hogy meggondolja, megfontolja az előbbi beszélgetést.  
A hely által vezetett az utjuk és mig alul

az előrelátható inséggel szemben szükségesek vólnak, nem lehet. De mindenki, aki jőz és előrelátó, meg tudja ítélni, mi kell tennie, hogy könnyebben viselhesse el az eredménytelen őzst s a borászati telet. A hatóságokra az államra, nagy új feladatokról ró az ideí rossz áldatlan esztendő.

### Felhívás a magyar közönséghez!

Országserzte lelkes vizsgálóra talált az a mozaolom, mely kiadta a hazafias jelszót: „Partólj a magyar ipart!”

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület maga is teljes mértékben át van hatva ennek a mozolomnak nemzetgazdasági fontosságától é jelentőségétől, a midőn ezuttal egy országihéres magyar iparcikk érdekében fordul szavával a magyar közönséghez.

Ásványvízekben gazdagabb ország Magyarországban nincs. Száz számla hever kihasználatlanul a jobbnál jobb ásványvíz forrás s azokban a nemezi töké. Az üzem alatt levők pedig nem tudnak bolgólgni és nem használhatják ki kellőleg a magyar földből kibúgoyó és az emberiség javára, egészségenek megóvása és fennmtartása termelt draga kincseket.

Mert mi magyarok meg mindig jobbnak tartjuk az idegent. Saját vereinkől és saját termékeinktől elvonjuk a fillereket, idegenéit, rosszabért vagy legalább nem is jobbert vizont nem sajnáljuk a koronákat. És külonös, hogy ahol ásványvíz van, mégis nálunk talál legjobbosabb piact minden idegen víz. Az idegenek boikottják a magyar föld és a magyar ipartermékeit, de azért mi vigan isszúk tovább a gieshüblöt, a melynek Magyarország a legjobb piaca, s a többi külföldi forrásból erdő ásványvízet, melyk mind nem mint gyógyvíz, hanem mint asztali és borvízcek fogyasztatnak hazánkban, sokkal nagyobb mennyiségben, mint bármelyik első rendű és azokkal versenyképes magyar ásványvíz.

Pedig ha a magyar ember ezen reá nevez teljesen felesleges, nélkülözhető, nem is ocsóbb, nem is jobb, nem is egészeségebb és nem is magyar italokat szintén

boikottálná, az az ellenséges külföld eljárásával szemben hazafias reváns vólna, bárha aránylag csak keveseket értenne, — míg nálunk a magyar termény és magyar ipar kérdése szegény és gazdagnak életérdeke.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület magyar nemzetgazdasági tekintetben csak hazafias köteleiséget teljesít tehát, a mikor a magyar ásványvízeket s ezek közl első sorban az országihéres hontszánti ásványvízet a magyar közönség szives figyelmébe és pártfogásába ajánlja.

Nemcsak a magyar iparnak, de a magyar közművelődésnek is érdeke, hogy a hontszánti ásványvízet a magyar közönség minél lekeleseben felkarolja és foggyassza.

Konkoly-Thege Sándor orsz. képviselő, a hontszánti ásványvíz tulajdonosa ugyanis szerződésileg kötelezte magát egyesületünkkel szemben, hogy a nevelt ásványvízzel ez evől kezdve, mint F. M. K. E. hontszánti ásványvízre hozza forgalomba s annak a kutkezeléségnél megrendelt minden palackja után egy fillért biztossíj az egyesület magyar közművelődési céljainak előmozdítására.

Egyesületünk ereje a magyar társadalomban gyökerezik és ezt nem viszonozhatjuk azokkal, hogy oly iparcikkéket és terményeket ajánljunk, a melyek nem elsőrendűek. De miután meggyőződésünk szerint:

- a szántói ásványvíz általános elismerést kitűnő magyar természetes ásványvíz;
- a szántói ásványvíz minden külföldi és hazai ásványvízzel versenyképes, nemcsak jósága, tisztasága, csira-mentessége, gyógyhatása és idől vólnak fogva, hanem, mert azt a modern forrás-technika és higiénia szempontjából kezelik;

- a szántói ásványvízzel mint természetes gyógyvízzel számos orvosi tekintély ajánlja, mely mint övszer is fölőtte ajánlható járványos betegségek alkalmával és megbecsülhetetlen értékek bir malarias betegségeknel;
- a szántói ásványvíz a legkitűnőbb asztali borvíz s nem leven vasas, a bort nem festi meg, gyümölcsmedvvel keverve pedig a legüdítőbb ital;
- a szántói ásványvíz elsőrendű minő-

ségü s versenyképesége miatt számos kiállításn nagy kitűnőségekben részesült;

- a szántói ásványvíz, — dacára hogy elsőrendű, jól kezel, versenyképes természetes ásványvíz, mégis legoosabb az összes piaca került ásványvízek között. Ugyanis: 25 dbr 13 literes nagyságu palackot tartalmaz rekesz 9 korona; egy 50 dbr. 0.7 literes nagyságu palackot tartalmazó rekesz 12 korona 50 fillér, az ipoly-szakallosi állomáson feladva, hvó, ha a kiürült palackok bérmentve visszaküldetnek, az állomástól a forráshoz és a visszafuvarozás költségéit együtt egy palack 10 fillérbe kerül és így, ha valakinek már rekesze és úvege van, a szántói ásványvíz, legnagyobb távolvágra küldve is, ocsóbb, meg a közönséges szódavíznel is;

- a szántói ásványvíz erős palackokban küldétek szét, a kiállítás izlesen, a fültes természetes és tisztá, a legjobb minőségű katalóniai dugók használtatnak, cínkeje — mely a vörös kereszt védjegyével van ellátva és melyen a vegyelemzés is olvasható — a kupak, szóval az egész kiállítás a legkényesebb igényeket is kielegeti, a széküldés nagy gondnal csomagolt, erös és könnyű rekeszekben történik, melyek több szállítást is kiállanak.

- A szántói ásványvíz megrendelhető a forrás-kezeléségnél, melynek postája: Hontszántó.

Kérjük, követeljük, foggyasszék tehát, a hol vagyunk és a merre járunk a hontszántói ásványvízzel.

Foggyasszék a háztartásban, a gazdaságban, a társas életben, utazásaink közben mindenütt.

A magyar ipar és a magyar közművelődési anyagi érdekei növésben is lizetleltek kéri erre a magyar közönséget.

Nyitra, 1904. július hó 11-én,

a F. M. K. E. ehöskége:

**Dr. Gyúrky Géza,** Thuróczy Vilmos,  
ügyevező alelnök. és é k kamarás, ebnök.

**Clair Vilmos,**  
főtákk.

legalább, de szomonran hangzik a szava, nem kéli re seholnan vizsgálhang.

— Odakint alkotny. Gyertyát gyújt, ami kíséreléi feyrt vet háttáras arcára és tovább számol:

— Kettő meg három, az öt . . . meg négy, az kilenc . . . meg három, tizenkettő . . . Áaz, ez tizenkettő . . .

— Az ajtó nyílt; a sühög szoknyakalld friss levegőtarán is toltal be rajta és felhangzik az aszszony csendü szava:

- Jó este, barátom!
- Kezet csokolom, edes. Hol járt?
- Kint voltam egy kicsit; faj a fejem.

— És a ferje — amint a kölöcsönös hazugságaikon épült hárszerlektűben szókassa lón — mutatott gyengedséggel ocsókota meg a fehér homlokát, amit az aszszony színelve tartott ocsóka.

— Egy arczma sem mutatja, hogy most a halális léleket számlálta össze; az aszszony nem is erdekelte valami a dolog, meg se látta, hogy olyan szokatlannul halavány a ferje.

III.

— Az aszszonya felvette gyönyörű fehér ruháját, kezbe fogta elefántcsontföldi, aranymetszésű imakönyvét s benyitott az árulóhoz.

- Megyek a templomba barátom!
- Sallay végigméte és igen eszsnak találda, de külonösnek tetszett neki, hogy bemonddja, hvó meggy; eddig nem igen szokta.

— Dacos lokkén erőt vet a gyengésség és megpróbáta a meveyséket títton tartani.

— Maradjon na nálam, kedvesem! . . . Szeretnek beszélni magával . . .

— Furcsa, — gondolta az aszszony, — éppen most vannak bizalmaskodó hajlamai. — Nem hajlott a szóra.

- Nem lehet, barátom, de — majd sietek vissza!

— És érezte, hogy ellenkezéseét kárpótással tartozik ferjének, odataroltta neki homlokát:

— Na, szokoljon meg! . . .  
— Még es k ezre sen vette, minő vörösek a ferje színe, minő dült az arca, minő zilált a lelke.

Sohasem törődtek az egymás dolgaival, de most kölöcsönös meg foglalkoztatva. Sallay már memóten utána kiáltott:

- Auztán imadközök értem is!

Kiért az utcára, amelynek levegője meleg és fűszeres volt a tavaszi szagoktól. Gyöngye szélle mozogtata ezt az állatengert, hogy az ember színde fűrdőt benne. A templomnak vette utját és onnan egyenesen levőzet céljának: a Bátor Géza lakásához. A szive örüiten dobogott, hanem az esze mi lázat sem érzett az első lépés fölött. Az izgalmat eszúpan, az üzást, a szokatlanság okozta, és az, hogy ezuttal ő maga is hősnő; mert ilyen első lépéseket gyakran átélt már ő divatos tréks lerásából, barátóni elbeszéléseiből.

Kissé remegétt mégis és az a remegés gyöngy pir fakasztott az arcán és néha-néha önkénytelen öszelozongott a pár pere mulva bekövetkezőkre gondola.

— Az egy pillanatra sem jutott eszébe, hogy visszafordul. Sokkal határozottabúl lélelt volt.

— Megnyitotta az ajtó kilencedet és behunat a kapun.

Hátravetette fátyolatát és némi zavarral igazó elfogultsággal mondta:

- Eljűtem . . . itt vagyok! . . .
- elfogultsággal mondta:
- Eljűtem . . . itt vagyok!

Bátor Géza a kicsi imakönyvre pillantva, gyözesemen elmosolyodott, azután hozzálepett, kezét ocsókota neki és megjelölte:

- Én dragam! . . . édes egyetlenem! . . .

IV.

Sallayné kilopodokott az alkonyba és meg egyelt jár, mielőtt hazafelé venvé utját.

- Nagyon gyönged lesz az úr árulóhoz, — az az első gondolata — ma megeredemli, szegény.

A léggattal, a bűnével nem is igen foglalkozott még közvetlenül a hatása alatt állt a mai delutának. Nem érett még meg a dolog arra, hogy előmedjek fölötte.

A nyakán, a karján ott égett meg a Bátor Géza csókja és bizsereg fürodött lázas ereiben va. Alkiyodott.

- Mit most van ei este, mint a tegnapi! . . . A vágák kielegette, a bűn megjelöle . . .

- Az első lépés az örvény fele, amit feltart-hallalun követ a többi . . .

Haznért.

Nem fogadta senki. Az ajtó nyitva, a cseledek sehol. Az üres lakás, mint valami hangtalan



Egy jó házból való fiu

**tanulónak**

felvétetik

**Id. Schwarcz Samu**

gabona és fűszerkereskedésben

ALSÓLENDVÁN.

ÜNNEPI

IMAKÖNYVEK

AZ ISZRAELITA ÜNNEPEKRE

MAGYAR ÉS NÉMET FORDÍTASSAL

minden KIALÍTÁSBAN. közönséges és finomabb KIALÍTÁSBAN.

NAPTÁRAK

KAPHATÓK

BALKÁNYI ERNŐ

papirkereskedésben

ALSÓLENDVÁN

**A PESTI NAPLÓ** új karácsonyi ajándéka**A Magyar****Festőművészet Albuma.**

Páratlan dísz, külső kiállításában és belső tartalmában egyedül álló remekmű az, amelyet a „Pesti Napló” az 1904. év karácsonyára szánt megjelentetési olvasónak. Eddigi karácsonyi ajándékaink díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló”, új és minden eddigi ajándékot messze túlszárnyaló dísművel, melynek címe ez lesz:

**A Magyar Festőművészet Albuma**

A magyar festőművészet renekeinek gyönyörű foglalatja lesz ez a páratlanul álló dísmunka, amely a magyar festés remekait foglalja felőnlé a XVII. századtól nagy magyar festőit, Képeczky-től és Mátyóky-tól kezdve egész a jelenkorig, amikor Munkácsy Mihály, Székely Bertalan, Lotz Károly, Beneczer Gyula, Madarasz Viktor és Zichy Mihály vezetésével hatalmas gárdát szolgálja a magyar festőművészetet. A magyar irodalomban nincs meg olyan mű, amely a magyar festőművészetet ilyen gazdagsággal mutatja be. Ötven nagyszabású festményt szemlélünk ki, amelyet mesterei kivitelű

**Ötven műlapon**

mutatunk be a magyar közönségnek. Az ötven műlapon nagy része gyönyörű

**sok színnyomású kép**

A Pesti Napló előfizetési ára egész évre **28 kor.**, félévre **14 kor.**, negyedévre **7 kor.**, egy hónapra **2 kor.** **40 fill.** Szerkesztősége és kiadóváltala:

Budapest, VI., Andrásy-ut 27. szám alatt van.

lesz, olyan, mint amelyek a Vörösmarty-Albumot eseménynyre avatták a magyar könyvtárban.

Ezenkívül a magyar festőművészet történetét a könnyben előbörűd esztétikusaink érdekes és népszerű előadásban fogják bemutatni. A szöveget számos festménynek a szöveg közé nyomott másolata fogja kísérni, úgy, hogy az ötven többszínnyomású műlapon együtt a Magyar Festőművészet Albuma a leg-gazdagabb és legdíszesebb tára lesz a magyar festőművészetnek. A „Magyar Festőművészet Albumát” meg fogja kapni a Pesti Napló minden előfizetője, aki az év végéig, akár javonta is, de állandóan és megszakítás nélkül előfizető marad. Minden felleírás elkerülése végett azonban meg kell győződnünk, hogy azok az új előfizetők, akik az 1904. évre szóló előfizetésük fejében a Vörösmarty-Albumot megkapták, a Magyar Festőművészet Albumára csak úgy tarthatnak igényt, ha egy további egész évre előfizetnek.

**Fiume—Amerikai hajójárat.**

A magy. kir. kormány felügyelete alatt álló

Fiume—newyorki vonalon

**== szeptember 1-én indul a ==****„PANNONIA“-hajó.**Menetidj Fiumétől—New-Yorkig a III. osztályban, bőséges és  
rendes ellátással együtt**== 120 korona. ==**

Bővebb felvilágosítást nyújt, valamint hajójegyeket kiad:

**Orbán Ignác,**kivándorlási meghatalmazott Vas- és Zalamegye területére  
**szENTGOTTHÁRDON.**